

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Homilia Procli Episcopi Cyzici, habita sedente Nestorio in magna Ecclesia Constantinopolis, in incarnationem Domini nostri Jesu Christi, quod Deipara sit beata virgo Maria, & ex ea natus, neque Deus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

eum illum, qui ascensionem ei donavit. Mandans, inquit, Apostolis, quos elegit per Spiritum sanctum, assumptus est; qui videlicet tantam Christo donavit gloriam.

Paulus dixit: *Ut neque qui ex David ortus est, alienus sit a sapientia; neque sapientia in alio sic inhabitet. Etenim in Prophetis erat, magis autem in Mose, & in multis * Dominis; potius autem in Christo, tanquam in templo. Et alibi dixit, alium esse JESUM CHRISTUM, & aliud Verbum. Nestorius dixit: Nunquid possibile est eum, qui ante omnia secula natus est, * aliud semel nasci, & hoc divinitate? Ecce probatus est aperte transgressor dicens: Non est natus de Maria, qui natus est de Patre. Ecce confentit haeretico Paulo dicenti, alium esse Verbum, & alium JESUM CHRISTUM, & non esse unum, sicut recta praedicat fides.*

Propterea designavi tibi, o zelota sanctae fidei, partem * anathematis Ecclesiae Antiochenae, (ex qua etiam christianorum vocabulum in primis habuimus) quia non novit alium & alium Filium Dei; sed unum, qui ante omnia secula natus est, Deum ex Deo Patre, consubstantialem Patri, & eundem sub Augusto Caesare ex Maria natum. Habet enim expressè: *Deum verum ex Deo*

vero, consubstantialem Patri, per quem & secula creata sunt, & omnia perfecta: qui propter nos venit, & natus est ex Maria sancta Virgine; & crucifixus sub Pontio Pilato. Et reliqua symboli.

Concordat autem his & beatus Eustathius, qui fuit Episcopus Antiochia; vnus existens ex trecentis decem & octo Episcopis in sancto magno concilio, dicens ita: *Non solum homo, sed etiam Deus est, sicut & Hieremias Propheta dicit: Hic Deus noster, non reputabitur alter prae-ter eum. Advenit omnem viam disciplinae, & dedit eam Jacobo puero suo, & Israel dilecto suo. Post hæc in terra apparuit, & cum hominibus conversatus est. Quando igitur conversatus est cum hominibus, nisi quando natus est cum eis ex Virgine, & cum his infans, & concrevit, & comedit, & combibit? Et alia.*

Si quis igitur praesumpserit dicere, alium esse Filium ante secula unigenitum, qui de Patre natus est, & alium ex Maria virgine natum, non eundem unum Dominum JESUM CHRISTUM, anathema sit.

A. 1. v. 2.

* αὐτίς,
 praecipuis
 viris

* ἄλλο ἄπαξ

* In vulgatis
 codicibus,
 ἕως τοῦ
 μαθηματος

Parv. 1.
 v. 16.

ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΚΛΟΥ *HOMILIA PROCLI*

Ἐπισκόπου Κυζίκου, λεχθεῖσα κα-
 θεζομένου Νεστορίου ἐν τῇ μεγάλῃ
 ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, εἰς
 τὴν ἀναθεσφῆσιν τῆς κωλύου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὅτι θεοτόκος ὄντιν ἡ
 ἀγία Ἐρδέν Μαρία, καὶ ὅτι ὁ
 τεχθεὶς οὔτε θεὸς γυνὸς, οὔτε ἀν-
 θεσπος ψλὸς, ἀλλ' Ἐμμανουὴλ
 τῆς ἀνά, θεὸς ἑ ἀνθεσπος ἀσυγχύ-
 τως καὶ ἀμεταβλήτως ἰσαρχῶν.

Episcopi Cyzici, habita sedente Nestorio in magna Ecclesia Constantinopolis, in incarnationem Domini nostri JESU CHRISTI, quod Deipara sit beata virgo Maria, & ex ea natus, neque Deus tantum, neque purus homo, sed Emmanuel, inconsuse & incommutabiliter Deus & homo.

Interprete, vt videtur, Mario Mercatore.

ΠΑΡΘΕΝΙΚΗ *parthenice* πρὸς ἡμᾶς
 καλῶν, καὶ ἡ παρθένος ἑορτὴ τοῖς σπουδαίοις ἀ-
 φημίας καὶ παρθένος, καὶ μέγα εἰκότως ἀ-
 γνείας καὶ ἐξ ἡρώδου, καὶ τῶν ἡρώδου τῶν γυναι-
 κῶν καὶ ἡμεῖς τὸ πλεονέκμον, ἑ δόξαι τῶν ἡρώδου,
 καὶ τῶν ἐν χειρὶ μητέρας καὶ πατρὸς ἐπίστα-
 τος αὐτῆς ἑ ἀγαπῶν ἡ σπουδῶν.

Ἰδοὺ καὶ τῆς καὶ τῆς ἀλάστια * ἐρυφορῆ τῆς πῆ-
 ῆναι ἡ μὲν τὰ πάντα τῶν ὀκταὶ καλλιῶν ἐφα-
 πλώσασα, ἡ τῶν ἰσχυρῶν τῶν βασιλεύσαν ἀπὸ

VIRGINALIS hodie solemnitas
 linguam nostram, fratres, in pra-
 conium vocat, & praesens festivitas his,
 qui convenerunt, quasi provisor vtili-
 tatis efficitur: & valde competenter.
 Castitatis enim habet materiam, & fa-
 minici gloriam sexus, propter eam, quae
 in tempore mater est, & semper virgo.

Ecce enim & terra & mare munera
 Virgini offerunt: illud quidem fluctibus
 dorsum suum tranquille subternens;
 hæc autem gradientium sine impedi-
 C ij

* ἡμῶν

* ἐρυφορῆ

I.

II.

Rom. 5. v. 10.

memento dirigens vestigia. Gaudet natura, mulieres honorentur, choros ducat humanitas, glorificentur virgines: *ibi enim abundavit peccatum, superabundavit gratia.* Convocavit nos beata Maria, immaculatum virginitatis vas, rationalis fecundi Adam paradisi, officium vni-tionis naturarum, solemnitas salubris commutationis, tubus quem divini par-tus ignis non combussit, vere levis nu-bes, quae cum, qui supra Cherubim est, cum corpore portavit. O caelestis imbris purissimum vellus, ex quo pastor ovis indutus est!

λίπας ἀρχιπρωτοῦ. σκίρταται ἡ φύσις, καὶ γυναικὲς τιμῶνται, χοροὶ δὴται ἀνθρώπων, καὶ παρθέναι δοξάζονται. Ὁπου γὰρ ἐπιπλέοντι ἡ ἀμάρτια ὑπερεπέλασεν ἡ χάρις συνεπέλασε καὶ ἡμᾶς ἡμεῖς ἡ ἀρχὴ καὶ θεοτικὸς παρθένος Μαρία, ὁ ἀμώλυτον τὸ παρθένος κειμήλιον, ὁ λογικὸς τῆ δόξης Ἀδάμ παρθένος, ὁ ἐρησπείων τὸ ἐνώσιος τῆ φύσεων, ἡ παύτηγυ-εις ἡ σωτηρίου συνεδηγημάτων, ἡ παύσις ἐν ἡ ὁ λόγος ἐνυμφώσατο τὸ ἄσμα, ἡ * ἐμφύργος τὸ * ἰουμπι φύσιος βαλός, καὶ ὁ τὸ θεῖος ἀδίνος πῦρ ὁ κα-τέκαυσε, ἡ ὄντως κούφη νεφέλη, ἡ τὸ ἔπι γε-ροῦδὲ μὴ σάμαλος βασιλεύσα. ὁ τῆ δὲ οὐρα-νῶν ὑπέκαθηρωτάτος πόκος, ἐξ ἡ ὁ ποιμὲν ὁ παρθένον σιεδύσατο.

III. Maria mater & ancilla, Virgo & caelum, solus Dei ad homines pons, terribilis dispensationis tela, in qua ineffabilis incarnationis texta est tunica, cujus operis supertextor Spiritus sanctus est; textrix, ex altissimis obumbrans virtus; vellus autem, antiquum Adam indumentum; flocci, ex Virgine immaculata caro; radius, immensurabilis induentis gratia; artifex, quod per obedientiam insluit Verbum. Quis vidit, quis audivit, quia vulvam Deus incircumscriptus habitavit, & quem caelum non caperet, venter Virginis cepit?

Ἡ δούλη καὶ μήτηρ, ἡ παρθένος ἐ οὐρανός, ἡ μόνη Θεῷ παρὸς ἀνθρώπους γέφυρα, ὁ φεικτός τῆς οἰκονομίας ἱσός, ἐν ἡ ἀρρήτως ὑφαίτη τῆς * ἐνώσιος χίτων, ἡ ἀπὸ ἱσουργός καὶ ὁ * ἐπιπέλασι πῶμα τὸ ἀγιον. ἔειδος ὅ, ἡ ἐξ ὑψώσις ἐπι-σκιάσατο δυνάμεις. ἔειδος δὲ, ὁ ἀρχαῖον τῆ Ἀδάμ καὶ ἔειδος χρόνη ὅ, ἡ ἐκ παρθένου ἀμώ-λυτος ἀρχὴ κερκίς ὅ, ἡ ἀμώλυτος ὁ φορέ-σμος χάρις τρυφίτης, ὁ δὲ * ἀκούσις εἰσαπ. * ἰουμπι δόσιος λόγος. τίς εἶδε, τίς ἤκουσε, ὅτι μήτρας ὁ Θεός ἀπεπεριγράσιος ἀκίρησε, καὶ ὁ οὐρανός ἐκ ἐξήρησε, γαστήρ τὸ παρθένον ἐκ ἐπεροχί-ρησε;

IV. Natus est ex muliere Deus, sed non nudus; & natus est homo, sed non purus; & qui natus est veteris peccati portam, portam salutis ostendit: vbi enim serpens per inobedientiam venenum effudit, ibi Verbum per obedientiam ingrediens templum vivifice plasmavit. Unde primus peccati discipulus Cain emerit, inde generis nostri liberator Christus sine femine pullulavit.

Ἀπὸ ἐκ γυναικὸς ἐγέννηθη Θεός, ὁ γυναικός, καὶ ἀνθρώπος, οὐ ψιλός, ἐ πύλλω σωτηρίας ὁ τρυφίτης πύλῳ παρὰ τὸ ἀμάρτιας ἐδήξε θύσαν ὁ-που γὰρ ὁ ὄφις ἀπέ τὸ παρθένος τὸ ἰόν ἐπέ-χεν, ἐκ ἐξ ὁ λόγος ἀπέ τῆς παπακῆς εἰσελ-θῶν, τὸν καὶ ἐξωπηλάσεν. ὄθεν ὁ παρὸς τὸ ἀμάρτιας Καὶν παρὸς ἐκλυψαν, ἐκείθεν ὁ τὸ ἡμῶν λυτρωτής Χριστός ἀσπῆρας ἐλάσεν.

V. Non erubuit amator hominum muliebres partus, vitæ enim erat negotiatio quæ agebatur. Non coinquinatus est habitans viscera, quæ ipse sine contumelia condiderat. Si non virgo mansit mater, purus est homo qui natus est, & non extitit mirabilis partus; si autem & post partum virgo permansit, ille ineffabiliter ex ea natus est, qui sine prohibitione januis clausis ingressus est, cujus conjunctionem naturarum agnoscens Thomas, exclamavit dicens: Dominus meus & Deus meus.

Οὐκ ἠγχιώθη ὁ φιλόανθρωπος τὸ ἐκ γυναι-κὸς ἀδύνα. ζῶν γὰρ καὶ ὁ παρὰ τὸ ἀμάρτιας ἐκλυψαν. ὅθεν ὁ παρὸς τὸ ἀμάρτιας Καὶν παρὸς ἐκλυψαν, ἐκείθεν ὁ τὸ ἡμῶν λυτρωτής Χριστός ἀσπῆρας ἐλάσεν. Οὐκ ἠγχιώθη ὁ φιλόανθρωπος τὸ ἐκ γυναι-κὸς ἀδύνα. ζῶν γὰρ καὶ ὁ παρὰ τὸ ἀμάρτιας ἐκλυψαν. ὅθεν ὁ παρὸς τὸ ἀμάρτιας Καὶν παρὸς ἐκλυψαν, ἐκείθεν ὁ τὸ ἡμῶν λυτρωτής Χριστός ἀσπῆρας ἐλάσεν.

1080. 10. v. 13.

VI. Non erubescas, o homo, partum, ipse enim nobis factus est occasio salutis. Si non ex muliere nascere-tur, nequaquam moreretur; si non moreretur, nequaquam per mortem de-

Μὴ ἐπαυγχιώθῃς πύλῳ ὄδύνα, ὁ ἀνθρώπος, αὐτὴ γὰρ ἡμῶν γέφυρα σωτηρίας ἀφορμή. Εἰ μὴ γὰρ ἐκ γυναικὸς ἐγέννηθη, ἐκ ἐκ ἀπέθανεν. Εἰ μὴ ἀπέθανεν, ἐκ ἐκ ἀπέθανεν. Εἰ μὴ ἀπέθανεν, ἐκ ἐκ ἀπέθανεν.

τηρησει τ' ο κερατος εχοντα τ' θανατου, πουτις
τον διαβολον. ουχ υβεις αρχιτεκτονι, μειναι
* ειφ' ος ακροδωμοσιν, ου μειναι πηλος τον κερα-
μια αινακηνιζοντα εφ' επλασε σιδωσ. ουτως
εσαε μειναι τ' αγρασον Θεον, ε σα κ' φημι-
κης γατρος παροχθην. ιω και πλαστων εσα
εμουλιωη, εφ' εωτης παροχθην εσα εμια-
ση.

Ω γατηρ, εν η το της κοινης υδωθειας
γραμματιον σωματινη. ω χειλια, ε η η κ' ετ'
τω θανατου εηλον ερακλειση. ω ερωσα, εν η
* τ' φουσεσ γαυροσ * ααπορωσ εβλαστησεν. ω
ναδσ, ε ε ο Θεοσ γερσεν ιερφε, ε τ' φουσιν με-
ταβλων, ελλα τ' ετ' πτω πασιν Μηχισεδεχ δι
οικλον ενδυσαμωσ.

Ο λόγος εφ' εημελο, και οι Ιουδαιοι απι-
τωσιν ειπονη τα κωλια. ο Θεοσ μορφω α-
θεσπου εφορεσε, και οι Ελληνεσ κωμοδωσ τ'
θωμοσ. εφ' ετ' ποδσ, Ιουδαιοι μ' σκαιδωλον,
Ελληνεσ ε μωλειαν, ο Γαυλοσ βοα. τσ γδ μω-
σπειου τ' δωλαμιν εσα εγνωσθμ, εητ' εσα
λογον τ' θωμοσ. ει γδ εγνωσθμ, εσα εη εν
κωλειον τ' δωλεσ εσαρωσθμ. ει μη γδ ο λογωσ
εηκσε γατρεσ, εσα αι εκαθεση η εφ' εη
ε αγίου θεσιν. ει τα θεα υβεισ εις μη-
θωμοσ επλασεν εισελθην, εσα ε τωσ αγηλοισ
υβεισ αιθεστω εηκοινη.

Ο * εω ετ' φουσιν απαθης, γερσεν δι
οικλον πολυπαθης. εσα εσ παροκωπης γερσεν
Θεοσ ο Χειροσ, μη γηνοτο, ελλα δι οικλον
γερσεν αιθεστωσ, ωσ περσινωμ. εσα αιθεσ-
τωσ δωτηωτηντα κηρσπομω, ελλα Θεον ερ-
κωλητα εμωσρομωμ. τ' οικλιασ δουλιω επε-
ραλασ μητεσ. ο καθ' ουσιν αμητωρ, και
καθ' οικονομιασ εητ' γησ απατωρ. επει πως ο
αυτοσ αμητωρ και απατωρ ετ' τον Γαυλον;
ει μηλοσ αιθεστωσ, εσα αμητωρ, εητ' γδ
μητεσ. ει γημοσ Θεοσ, εσα απατωρ, εητ'
γδ πατεσ. νω ε ο αυτοσ αμητωρ μω, ωσ
πλαθης, απατωρ δε, ωσ πλασμα.

Αιδεσθη * και η παροσηρεια τ' ερ-
γασηλου. ο πτω Μαριαμ διαγγελισαμωσ,
Γαβριηλ ηερελο. τι ε εμωμωιεται Γαβριηλ;
μωτ' ακουσασ, Θεοσ ε αιθεστωσ. επει εω ο
εητ' αυτε διαγγελισομωσ, Θεοσ εητ' και αιθεσ-
τωσ. παροκαθεν η παροσηρεια τ' θωμοσ, ινα
πιτωσται πτω οικονομιασ.

strucet eum, qui habet mortis imperium, Heb. 1. v. 14.
id est, diabolus. Non est injuria archi-
tecto manere in his, quae ipse aedifica-
vit; non coinquinat figulum lutum re-
novantem, quod plasmaverat: sic non
coinquinat incoartaminabilem ex Virgi-
nis ventre procedere. quam enim dum
plasmaret, non coinquinatus est, per eam
transiens non pollutus est.

O utere, in quo communis libertatis
cautio composita est. O venter, in quo
contra mortem fabricata sunt arma! O
area, in qua natura agricola Christus,
sicut spica, sine semine pullulavit! O
templum, in quo Deus factus est sacer-
dos, non naturam commutans, sed eum,
qui secundum ordinem est Melchise-
dech, propter miserationem indurus
est.

Verbum caro factum est, etsi Judaei non
credunt partum. Deus hominis formam
indurus est, etsi pagani detrahunt mira-
culo; propter hoc enim & Judaeis scan-
dalum, & gentibus sultitia est mysterium,
quia ultra rationem est miraculum. Si
non Verbum habitasset in utero, ne-
quaquam caro federet super thronum.
Si Deo injuria fuisset in vulvam ingre-
di, & Angelis injuria esset hominibus
ministrare.

Qui est secundum naturam, utpote
Deus, απαθης, propter misericordiam
factus est πολυπαθης. Non ex provectu
factus est Deus Christus, absit, sed pro-
pter miserationem, quemadmodum
credimus, factus est homo. Non homi-
nem deificatum praedicamus, sed
Deum incarnatum confitemur. Pro-
prium ancillam conscripsit matrem. Qui
secundum essentiam sine matre est, est
secundum dispensationem sine patre:
nam quomodo ipse, secundum Paulum,
sine patre & sine matre est? Si purus ho-
mo est, non est sine matre; si nudus
Deus est, non est sine patre: nunc au-
tem idem ipse est, sine matre quidem
ut plasmator, sine matre autem, ut
plasmatus.

Erubescere vel appellationem Archangeli,
o homo; qui Mariam evangelizavit,
Gabriel dicitur. Quid autem in-
terpretatur Gabriel? Deus & homo. Prae-
cessit appellatio, ut crederetur dispen-
satio.

XI. Disce causam praesentiae, & glorifica incarnati virtutem. Multum debebat genus humanum, & deficiebat ad debitum. Per Adam omne peccatum confectissimus, & servos nos retinebat diabolus: instrumenta nostra proferebat, pro chartis utens multa patiente corpore: stabat malus passionum fallarius concutiens contra nos debitum, & postulans iudicium. Erat igitur necessarium alterum e duobus, aut importari ex iudicio mortem, quia omnes peccaverunt; aut talem dari in compensationem, qui totius repetitionis iustificatio existeret. Et homo quidem salvare non poterat, subiacebat enim debito: Angelus redimere non valebat, deficiebat enim in pretio liberationis; eum qui sine peccato erat pro peccatoribus mori oportebat: ipsa enim haec & sola relicta est mali solutio.

XII. Quid ergo? Ipse qui ex nihilo universam naturam, ut esset, adduxerat, qui in nullo bonitatis dono deficiebat, advenit; & adjudicatis morti vitam certissimam, & morti solutionem decentissimam: fit enim homo, sicut novit ipse, (sermo enim interpretari miraculum non potest) & eo moritur, quod homo factus est; & eo liberat, quod prius extiterat, secundum Paulum dicentem: *In quo habemus redemptionem, per sanguinem eius remissionem peccatorum.*

Eph. i. v. 7.

XIII. O stupenda res! aliis negotiatus est immortalitatem, ipse enim erat immortalis; talis enim alter secundum compensationem, nec erat, nec factus est, nec est, nec erit, solus est qui ex Virgine natus est Deus & homo, non solum, quae contraponi ad appreciationem possit, habens dignitatem ad multitudinem reorum, sed omnibus sententis supereminens. In hoc quidem, quod Filius erat, id quod incommutabilis est, ad Patrem conservans; in hoc autem quod conditor, id quod virtutis est, indeficienter habens; in hoc quod amans misereri, ea quae compassionis sunt sine vlla publicans collatione; in id denique quod sacerdos est, id quod ad representationem erat idoneum offerens: quorum nihil simile inveniet quis, aut vicinum aliquando in aliquo.

XIV. Attende enim ejus in homines amorem. Voluntarie adjudicatus morti, eam, quae contra crucifigentes erat, dissolvit mortem, & convertit perimentium se iniquitatem in iniquorum salutem.

Ματὴ τ' αἴτια τ' κ' ρουσίας, ἐ δόξασι πλεῖ
 δυνάμιν τῷ ἑρκαθέντος. πολλὰ ἀρτῆλει ἐξ
 ἀμάρτιαν ἢ τῷ αἰθερῶν φύσις, καὶ ἠπόρῃ
 σωθῆς τὸ χρεός. Διὰ γὰρ τῷ Ἀδάμ πῶρτες
 τ' ἀμάρτιαν ἐχρησάθησαν, δούλοισι ἡμᾶς κα-
 τήχον ὁ Δι' ἀέρος. ἄς ἀνάς ἡμῶν, ἀσέβηρε,
 * γεραφῆ κεχρημάτος τῷ πολυπατῆρ ἡμῶν σά * χείτη
 μαλ': εἰσῆκῆ ὁ κακός τ' πατῶν πλαστογράφος,
 ἔπισην ἡμῖν τὸ χρεός, ἐ ἀπαρτῶν ἡμᾶς πλεῖ
 δίκαι. ἐδὲ ἱσῶν δυνῶν γάτρων, ἢ πᾶσιν ἐπα-
 ρτῶναι τ' ἐκ τ' κατὰ δίκης ἡλιαν, ἔπ' ἔχῃ
 πῶρτες ἡμῶν: ἢ ἱσῶν δὲ δειῶν σωθῆς ἀπὸ
 δυνῶν τῆμμε, ἢ πῶν ἰσῶν γε δικάσωμε σωθῆς
 ἀσέβητοι. ἀθεσπος μὲν οὖν ὄντα σῶσαι ἐκ ἡ-
 δυνῶν ἰσῶν ἐκείτο γὰρ τῷ χρεός τῆς ἀμάρτίας.
 ἀγγελος ἐλαττοῦσθαι τ' ἀθεσπότητα ἐκ
 ἴσων: ἠπόρῃ γὰρ ἱσῶν τοῦ λύτρου. λοιπὸν οὖν ὁ
 αἰαμάρτιος Θεός ἰσῶν τῷ ἡμῶν κῆρται δα-
 τανῆν ἀρτῆλει, αὐτῇ γὰρ χείτητο μὲν τῷ κακῷ
 ἢ λύσις.

Τί οὖν; αὐτός ὁ πᾶσιν φύσιν ἐκ μὴ ὄντων
 εἰς τὸ εἶναι ἀσέβητων, ἢ μὴδὲν σωθῆς παρ-
 χεῖν ἀπορῆν, ἐξ ἄρῃ τῶν κατὰ φύσιν ζωῶν
 ἀσέβητων, ἐ τῷ θανάτῳ λῆσιν ἀσέβη-
 τῶν, καὶ γίνῃ ἀθεσπος ἐκ πῶρτες, ἄς
 οἶδεν ἀέρος, λόγος γὰρ ἐμῶν δυνῶν τ' ἡμῶν
 δυνῶν: ἐ δὲ ἀποθνήσκῃ ἢ ἐχέτω, ἐ λυθῶνται ἢ
 ἰσῶν, καὶ τ' λέγοντα Παῦλος: Ἐν ἢ ἰσῶν
 τ' ἀπολύτρωσιν. Διὰ τ' ἀμαλῶς αὐτῷ τ' ἀφῆσιν
 τῷ ἀσέβητων;

Ὡ τῷ μεγάλῳ ἀσέβητων. ἄλλοις ἐ-
 παρταμῶν τῷ ἀθανάτῳ: αὐτὸς γὰρ ἰσῶν
 γενῆ ἀθανάτος. ριθῆς γὰρ ἄλλος κατ' οἰκοδομῆν
 οὔτε γέροντες, οὔτε ἰσῶν, οὔτε ἐται ποτῆ, ἢ μόνος
 ὁ ἐκ πῶρτες τῶν Θεός καὶ ἀθεσπος: ἐκ
 ἀπῶν ἀσέβητων μόνον ἔχον τ' ἀξίαν τῷ
 πλῆθῃ τῶν ἰσῶν, ἀλλὰ ἐ πᾶσιν ἰσῶν
 ἰσῶν. ἐ μὲ τῷ ἰσῶν, τὸ ἀσέβητων
 ἰσῶν ἰσῶν σωθῆς τ' πατῶν: ἐ δὲ τῷ δι-
 μουρῆς, ὁ τῶν δυνῶν ἀσέβητων ἰσῶν.
 ἐ τ' τῷ φιλοκῆρται, ὁ εἰς συμπάσαν
 αἰσῶν ἐλθῶν δημοσίωσιν: ἐ τ' ἢ ἀσέβητων, τὸ
 εἰς ἀσέβητων ἀξιώσῃσι φέρων: ἢ ἰσῶν ἰσῶν
 τῶν αὐτῶν ἰσῶν, ἢ ἀσέβητων πῶρτες.

Ὅσα γὰρ αὐτῷ πλεῖ φιλανθρωπίαν. ἐκῶν
 κατὰ φύσιν τ' καὶ τ' ἀσέβητων ἰσῶν ἰσῶν
 τῶν, ἐ ἀσέβητων τ' τ' ἀσέβητων ἀσέβητων
 εἰς πλεῖ τῷ ἀσέβητων σωτηρίαν.

αὐτῶν ἀσέβητων

Αὐθροῦ πίνω φίλος τὸ σῶσαι σὴν ψυχήν. Ἐ γὰρ ἐν αὐτῷ εἶπε τὸ σῶσαι, καὶ Πάυλον τὸ λέγοντα, ὅτι πῶτες ἠμῶν, καὶ ὑπερωῶται τὸ δόξης τῆ Θεοῦ καὶ τῆ εἰρήνης. ὅτι τὸ εἶναι ἡ ἀμάρτια τὸ τῆς αὐτοῦ ἰσχυροῦ παρὰ τῆς ἀβύσσου τῆς ἀβύσσου, ὁ ἀβύσσος τῆς ἀβύσσου τῆς ἀβύσσου πῶτες, καὶ τῆς ἀβύσσου τῆς ἀβύσσου πῶτες, καὶ τῆς ἀβύσσου τῆς ἀβύσσου πῶτες.

* ἀθροῦ, ἀθροῦ

Οἱ πιμψέντες ἰαθεὶ κατηύρεον. ἡ δὲ αὐτῶν ὡς εἶδον οἱ ἀθροῦται μίζον τῆς ἀθροῦται πῶ τῆς ἀθροῦται, τὸν εἶ οὐρανὸν ἐπέβαν ἰαθεὶ, ἔ οὐ μὴ εἴλεγε· Κύριε, κλῖνον οὐρανοῦ, καὶ κατέβη. ἄλλος· Ἰαση με, κύριε, καὶ ἰαση μου. ἔτερος· Εξέχερον πῶ δινασίαν σε, καὶ ἔχῃ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς. ἄλλος· Εἰ ὅπως οἰκιστὴ ὁ Θεὸς μὲ ἀθροῦται, ἄλλος· Ταχὺ ἀθροῦται ἀθροῦται ἡμᾶς οἱ οἰκιστῆ σε, κύριε, ὅτι ἐπιχρῆσαι μου σφόδρα. ἔτερος· Οἶμοι, ὅτι ἀπολαύειν ἀθροῦται ἀθροῦται, ἔ οὐ καπορῆν ἐν ἀθροῦται οὐχ ἀθροῦται. ἄλλος· Ὁ Θεὸς εἰς πῶ βοήθει μου ἀθροῦται, κύριε, εἰς τὸ βοήθει μου ἀθροῦται. ἄλλος· Ὅσον ὁ ἐργάτης ἡμῶν, καὶ οὐ χροῖται. ἄλλος· Ἐπληρῆσαι ὡς ἀθροῦται ἀθροῦται, ζήτησον τὸ δούλον σε τὸν ἡπίστονα ὅτι σε. ἄλλος· Ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ ἀθροῦται πῶ.

Οἱ πῶτες πίνω τὸ ἀθροῦται πῶτα ἀθροῦται ὁ φύσι βασιλεὺς ὑπῆρχον. σὴν ἀθροῦται εἰς πῶτα τῆ παρὰ τῆς ἀβύσσου ὑπῆρχον ὁ φιλοκλήμων Θεός. ἀλλ' ἦλθεν ὁ αἰεὶ πῶτα, καὶ κατέβαλε λυγρὸν τὸ ἴδον αἷμα, καὶ ἔδωκεν ἀθροῦται τῆ ἡμῶν, ἀθροῦται τῆ ἀθροῦται, ὁ ἐν πῶτα ἦν ἐφόρεσε σῶμα, ἔ ἐξηγήσατο τὸν κόσμον ἐν τῆς κατὰ τῆ νόμου, ἀθροῦται τὸν ἀθροῦται κατὰ τῆ νόμου. καὶ βοᾷ Πάυλος· Χειρὸς ἡμᾶς ἐξηγήσατο ἐν τῆς κατὰ τῆ νόμου.

Ὁ πίνω ἀθροῦται ἡμᾶς, οὐ φίλος ἀθροῦται, ὁ Ἰουδαίῃ ἡ γὰρ ἀθροῦται φύσις τῆ ἀμάρτια διδούλωτο. ἀλλ' οὔτε μὲν Θεὸς γυμνὸς ἀθροῦται, σῶμα γὰρ εἶχεν, ὁ Μανιχαῖ. εἰ μὴ γὰρ ἐνεδύσατο ἐμὲ, σὴν ἀθροῦται ἐσώσω ἐμὲ. ἀλλ' ἐν τῆ γαστρὶ τῆς πῶτα ὁ ἀθροῦται ἀθροῦται, τὸ κατὰ τῆ ἐνεδύσατο, ἔ ἐν τῆ πῶτα τῆ γῆρας σῶμα ἀθροῦται, διὲ γὰρ πῶτα, ἔλαβε ἄθροῦται, ὁ αὐτὸς μὲ τῆς πῶτα, καὶ ἐν τῆ πῶτα τῆ μὲ ἐπεσώσεν, ὁ ἔ ἐξῆρατο ὅς αὐτῆς.

Εἰ ἄλλος ὁ Χειρὸς, καὶ ἄλλος ὁ Θεὸς λόγος, σὴν ἐπὶ τῆς, ἀλλὰ τῆς μὴ γῆρας τὸν τὸ οἰκίον.

Hominis igitur puri salvare non erat, etenim ipse etiam indigebat salvatore secundum Paulum dicentem: Omnes enim peccaverunt, & egent gloria Dei. Quia vero peccatum diabolo reum tradebat hominem, diabolus traditum in mortem agebat: in magno periculo ea quae circa nos sunt, erant, impossibilisque erat solutio mortis.

XV.

Rem. 3. v. 23.

Qui missi sunt medici, accusabant; quid igitur? Cum viderent prophetæ ultra humanam artem vulnus esse, ad caelestem medicum clamabant: & hic quidem dicebat: Domine, inclina celos tuos, & descende. Alius: Sana me, Domine, & sanabor. Alius clamabat: Excita potentiam tuam, & veni ut liberes nos. Alius dicebat: Hec me, anima mea, quia periiit misericors a terra. Alius dicebat: Si vere Deus habitavit cum hominibus. Alter: Cito apprehendat nos misericordia tua, Domine. Item alter: Deus, in adiutorium meum intende, Domine, ad adiuvandum me festina. Alter: Qui venturus est veniet, & non tardabit. Alius: Erravi sicut ovis, quæ perierat, require servum tuum.

XVI.

Ps. 143. v. 5.

1er. 17. v. 14.

Ps. 79. v. 3.

Ps. 69. v. 2.

Habac. 2. v. 3.

Ps. 118. v. 176.

Non despexit igitur humanæ naturæ oppressionem, qui natura extat rex & Deus; sed venit qui semper aderat, & exsolvit redemptionem proprium sanguinem, & dedit pro genere humano compensationem morti, quod ex Virgine indutus est corpus, & redemit mundum ex maledicto legis; vnde clamat Paulus: Christus nos redemit de maledicto legis.

XVII.

Gal. 3. v. 13.

Qui igitur redemit nos, non purus homo, o Judæe: hominum enim natura peccato serviebat; sed nec Deus nudus, corpus enim habebat, o Manichæe, nisi enim me indutus esset, me non salvasset; sed qui in utero Virginis sententiam tulerat, indutus est reum, & ibi terribilis facta est commutatio: dans enim Spiritum accepit carnem, idem ipse cum Virgine & ex Virgine; & Spiritus quidem obumbravit eam, ipse vero ex ea caro factus est.

XVIII.

Si alter Christus & alter Deus Verbum, non jam trinitas, sed quaternitas erit. Non disrumpas dispen-

XIX.

fationis tunicam, quæ defuper contexta est, non sis discipulus Arij; impie ille essentiam dividit, tu vnitatem ne partiaris, vt non dividaris a Deo.

μίας χιτῶνα, ἢ ἀνάθεν ὑφαντόν. μή * μὲν * μετέτιον. Ἐπειδὴς Ἀρείω * ἐκείνος γὰρ ἀσεβῶν πλεῖ οὐσίας τέμνει, σὺ δὲ σιωπῶν μὴ μέλιζε, ἵνα μὴ μελειώθης ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

XX. Dic age, quis apparuit in tenebris & in umbra mortis sedentibus? Homo? Et quomodo, si in tenebris degebat secundum Paulum dicentem: Qui eripuit nos ex potestate tenebrarum. Et iterum: Eratis enim aliquando tenebre. Quis ergo illuxit? David te doceat dicens: Deus Dominus, & illuxit nobis; convenerunt naturæ, & inconfusa permanit vnitas.

Τίς ἐπέφανεν, εἰπέ μοι, πῶς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθεσθήμενοι; ἀνθρώπος; ἢ πῶς, οὐ γὰρ ἐν σκότει διήγει; καὶ Πάῤῥων τὴν λέγοντα. Ὁς ἐρύσσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τῶ σκότει; ἡμεῖς γὰρ ποτε σκότει, καὶ τὸ γεγραμμένον. τίς δὲ ἡμᾶς ἐπέφανεν; Δαβὶδ σε διδάσκει, λέγων. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εἰπέ φανερός, ὁ Δαβὶδ, ἀαὶθήσονται τῆ ἰσχυρί, καὶ μὴ φείσῃ, ὡς σάλπιγμα ὑψώσονται πλεῖ σωντώ σε, εἰπέ τίς σου; Κύριος ὁ Θεὸς τῶ δυνάμεων. Θεὸς κύριος, ἢ ἐπέφανεν ἡμῖν, ὁ γὰρ λόγος ἄρξ ἐρήθετο. σιωπήσῃ αἱ φύσεις, καὶ ἀσύχητος ἐμμενεν ἡ ἔνωσις.

XI. Venit salvere, sed oportebat & pati: quomodo ergo poterant utraque fieri? Homo purus salvere non valebat, Deus nudus pati non poterat, ipse existens Deus natura, factus est homo, & eo quod quidem erat salvavit; eo autem quod factus est pertulit.

Ἦλθε σάσαι, ἀλλ' ἐχρητὴ καὶ παθεῖν. πῶς ὡς δυνατὸν ἐκατερεῖ; ἀνθρώπος ἄλλος σάσαι οὐκ ἔχει, Θεὸς γυμνὸς παθεῖν οὐκ ἠδύνατο. πῶς ὡς; ἀπὸς ἂν Θεὸς ὁ Εμμανουήλ, γένηεν ἀνθρώπος; καὶ ὁ μὲν ὡς, ἔσωσεν. ὁ δὲ γένηεν, ἔπαθεν.

XXII. Propterea quando vidit Ecclesia coronasse cum spinis Synagoga, deplorans præsumptionem dicebat: Filia Ierusalem, exite, & videte coronam, qua coronavit eum mater suas; ipse enim ex spinis coronam portavit; vt spinarum sententiam dissolveret; ipse in sinu Patris & in ventre Virginis, inter vlnas matris & super pennas ventorum: sursum ab Angelis adorabatur, & deorsum cum telonibus recumbat: Seraphim non prospiciebat præ reverentia, & Pilatus interrogabat: servus percutiebat, & creatura tenebatur: in cruce figebatur, & thronus gloriæ nudus non erat: in sepulcro jacebat, & cælum extendebat, sicut pellem: inter mortuos reputabatur, & infernum spoliabat: deorsum quasi seductor calumniabatur, & sursum a sanctis glorificabatur. O stupendum mysterium!

Διὰ τῆτο ὡς εἶδεν ἡ ἐκκλησία τῆ συναγωγῆ σασημ αὐτὴν τὰς ἀκροῦχας πλεῖ συναγαγέτω * Ἰερουσαλὺσα δὲ ἑλπίου ἔλεγε. Οὐγατέρες Ἰερουσαλήμ, ἐξήχητε, καὶ ἴδετε τὸν σέφανον, ὁ ἐν ἐκφακισεν αὐτὴν ἡ μήτηρ αὐτῆς. αὐτὸς γὰρ καὶ τὴν ἀκροῦχον ἐφῆρεσε σέφανον, ἢ τὸ ἀκροῦχον ἔλυσε ἀπέφανον. ὁ αὐτὸς ἐν κόλποις πατρὸς, καὶ ἐν γαστρὶ μητρὸς, ὁ αὐτὸς ἐν ἀκροῦχαις μητρὸς, καὶ ἐπὶ πτερυγῶν αἰέμων. ὁ αὐτὸς ὑπὸ ἀγγέλων προσκυκνωτῶ, καὶ τελώναις συνακλιθέτω. τὰ σερραφίμ οὐ προσέβλεπε, καὶ Πίλατος ἠρώτω. ὁ δούλος ἐρράπιζε, ἢ ἡ κτίσις ἐφειλίπεν. ἐπὶ σωροῦ ἐπήνητο, καὶ ὁ θεός τῆς δόξης οὐκ ἐγεγυμνωτῶ, ἐν τάφω κατεκλείετο, καὶ τὸν οὐρανὸν ἐξέτεινε ἀπὸ δερρίν. ἐν νεκροῖς ἡγορίστε, καὶ τὸν αἰθῆρ ἐσκύλευεν. ὡδε πλάτος ἐσκυφατεῖτο, καὶ ἐκείνος ἐδόξολογεῖτο. ὡς ἡ μυστηρία.

XXIII. Video miracula, & prædico deitatem: aspicio passiones, & non abnego humanitatem; sed Emmanuel naturæ quidem portas aperuit, vt homo; virginalē autem claustrum non disrupit, vt Deus; sed sic ex vulva egressus est, quomodo per auditum ingressus est. Sic natus est, quomodo conceptus; impatibiliter introit, incorruptibiliter egressus est secundum prophetam Ezechiel dicentem: Convertit me Dominus ad viam porte sanctuarii

Βλέπω τὰ θαύματα, ἢ ἀνακρητύτω πλεῖ θεότητα. ὅρα τὰ πάθη, καὶ οὐκ ἀρνούμεθα πλεῖ ἀνθρώποτητα. ἀλλ' ὁ Εμμανουήλ φύσεως μὲ πύλας ἀέφειεν ὡς ἀνθρώπος, καὶ παρθενίας ὅ καὶ ἡ ἰσχυρία ἦ διέρρηξεν ὡς Θεός. ἀλλ' ἔτι καὶ ἐκείνος ἐξῆλθεν, ὡς δι' ἀκοῆς εἰσῆλθεν ἕτως * ἐγγινῆθη, ὡς ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, ἀφῆρτο ὡς ἐκείνη, καὶ τὸν σερραφῆ πλεῖ ἐσκεκλήτῶ λέγοντα. Ἐπέρεψέ με ὁ κύριος καὶ πλεῖ ὁδὸν τῆς πόλεως τῆς ἀρίων

Ezech. 44. v. 1. Convertit me Dominus ad viam porte sanctuarii

Cat. J. et. li. 1. Procl. li. 24.

Qui. li. 24. d. 1.

ἀριαν ἢ ἐξωτέρως, τῆς βλεπέουσιν καὶ ἰδύσασιν, καὶ αὐτὴ ἡ κεκλεισμένη. καὶ εἶπε κύριος πρὸς με· Υἱὲ ἀνθρώπου, ἡ πόλις αὐτῆς κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοίξεσθαι. καὶ σὺ οὐ μὴ διέλθῃς δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἡ κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ μόνος αὐτὴν εἰσελεύσεται, καὶ ἔσται ἡ πόλις κεκλεισμένη.

sanctuarii exteriorem, que attendit ad Orientem, & hac clausa erat. Et dixit Dominus ad me: Fili hominis, porta ista clausa erit, & non aperietur; nullus transibit per eam, sed solus Dominus Deus ingreditur, & erit clausa.

Ἰδὺν ἀποδείξαι τὴν ἀρίαν ἐκ τοῦ κοίτης Μαρίας. λέγουσιν ἰσχυρὰ λόγια πάντα, καὶ τῆς ἡ γραφῆς καταφωτισμένην γνώσῃ, ἵνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν τε καὶ γῆς, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Ecce approbatio manifesta sanctæ genitricis Dei Mariæ, dissolvatur deinceps omnis contradictio, & sanctarum scripturarum illuminemur doctrina, ut calorum regnum obtineamus in CHRISTO JESU Domino nostro, ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

XXIV.

Cur relata huic in locum Procli homilia.

QUONIAM Proclus oratione panegyrica in Virgine Theotokos refellit primum Nestorii sermonem de virgine parvi; & vicissim Nestorius quarto suo sermone orationem Procli redarguit, conferenda fuit hæc oratio hunc in locum, non tantum ut demonstraretur causa, cur postmodum Nestorius nil fere dixerit, quod ad negotium Incarnationis spectaret, quin fureret in Proclum; sed etiam, vel maxime, quia videtur interpretem habere Mercatorem, ut mox dicitur.

probrata longo vsu Procli virtus Imperatoris suspitionem in cultum converterat; & Philippus opinionem de se conceptam corruperat importuna proborum obreccatione; & canon Nicænus, quo prohibetur Episcoporum translatio, ex literis Celestini Papæ ita commodam explicationem receperat, ut jam non Proclus, si constitueretur in sede Constantinopolitana, videri posset, quod ait aliquando Hieronymus, virginis pauperculæ societate contempta, ditioris adulteræ amplexu quaerere. Quid autem in episcopatu gesserit totos duodecim annos, quibus præfuit, id est, ad annum vsque 446. quo vita decessit, narrat Socrates, quem tu consule.

Quis ille celeberrimus Proclus.

PROCLI EPISCOPI CYZICI. Fuit ille quidem suo tempore Constantinopolitanus Episcopus, post Maximianum scilicet Nestorio deposito successum: dicitur tamen in præfati Cyzicenus, quia cum haberet orationem, ita vulgo nominabatur. Fuerat enim ad sedem Cyzicenæ Ecclesiæ euectus a Sisinnio Nestorii præcessore, sed rejectus a Cyzicenis clericis, ipsius licet virtutem suspicientibus, siquidem volebant retinere auctoritatem eligendi sui Episcopi, quam vrbis regis Antistes contra canones & consuetudinem assumere tentabat: quare rejecto Proclo quem Sisinnius ordinasset, Dalmatium sibi præferunt; Proclus vero Constantinopoli remansit, Episcopi quidem titulo, sed presbyteri, ut erat antea, officio.

HABITA SEDENTE NESTORIO, &c. Ubi habita homilia & quando.

Si tam exacte tempus, quam reliqua adjuncta ediceret titulus, non parum lucis afferret historię; nonnulla tamen auctorum dicta, nonnullæque orationis voces silentium tituli sarcire possunt. Habitam diximus ann. 429. qui secundus Nestorii, die 25. Martii, cum celebraretur ἡμερομηνία: nam si credimus Theophani, habita est ἡ ἡμέρα κωνσταντινῶν. Ea vero est potestas vocis κωνσταντινῶν, ut quando absolute ponitur, solemniorum aliquem diem festum significet, subintelligitur enim ἡμερομηνία: quando vero diem vnum hebdomadæ, semper habeat, aut ferme, adjectam hanc vocem ἡμερομηνία. Cum ergo nulla diceretur olim ἡμερομηνία κωνσταντινῶν, præterquam quæ Christi, vel beate Virginis foret, nec ista, de qua sermo est, Christi fuerit, sed Virginis. ait enim Proclus: Virginalis hodie solemnitas linguam nostram in præconium vocat, &c. Cumque a Decembri mense, quo dictus est sermo primus a Nestorio, vsque ad festum Paschatis, quo temporis spatium factam oportet orationem, nulla extiterit ejusmodi ἡμερομηνία, in quo omnes conveniunt, tunc temporis habitus est procul dubio panegyricus sermo, de quo agimus; nam quod causari posset aliquis propter nonnulla concilii Toletani X. verba, istasque tituli voces: In incarnationem Domini nostri JESU CHRISTI; dixisse Proclum in Ecclesia pro virgine Deipara, die 18. Decembris, qui festus ἡμερομηνία, non magni apud me est momenti. Nam etsi fateor vnam eandemque solemnitatem modo ἡμερομηνία dictam fuisse, qua Virginem spectabat; modo ἡμερομηνία, qua Christum: scio tamen opinionem de D

tu præf. hist.

t. pavi. over. M. Mercat.

Ann. 434.

Διὰ τὴν ἑορτὴν ἃ Ἕλλησι ὀλίμην Δεκεμβρίῳ ἐπισημασθέντι, καὶ οὐκ ἄριστον εἶναι, ὅτι ἐκ τούτου τοῦ τόπου ἐπισημασθέντι, καὶ οὐκ ἄριστον εἶναι, ὅτι ἐκ τούτου τοῦ τόπου ἐπισημασθέντι...

Quo argu-
mento.

IN INCARNATIONEM, &c.] Nestorius in suo impietatis sermone nefarie multa protulerat, sed hæc præsertim quinque. Beatam Virginem non esse Θεοτόκον, id est, Deum non peperisse. Purum fuisse hominem, quem Virgō peperit, nec a creatura gigni posse creatorem. Spiritum sanctum creasse templum, quod Verbum inhabitaret. Deum non posse vere dici passum aut mortuum. Θεοτόκον defensores mysterium divinæ Incarnationis ridendum gentilibus traducere, Arianisque arma suppeditare adversus catholicos.

Hæc omnia perstringit Proclus, triaquis in contrarium dogmata demonstrat: nempe qui genitus est a Virgine, purum non esse hominem, sed vere Deum; Deum vere passum ac mortuum; beatam Virginem proprie Θεοτόκον appellandam. Quartum quiddam obiter attingit, quod tamen Nestorio bilem vehementer accendit, ut id postmodum, qua data occasione acriter oppugnaret, pontificem nostrum vere esse Deum.

Quo interpre-
te.

INTERPRETE, UT QUIDEM VIDE-
TUR, MARIO MERCATORE.] Cur ita videatur, contra opinionem nonnullorum versionem orationis tribuentium Dionysio Exiguo, facit primo, quod cum nemo veteris hujus versionis auctorem crediderit Dionysium Exiguum, ante Vincentium Richar-

dum, qui nuper edidit in lucem omnia Procli opera, & eruditum Labbeum, qui Richardo consensit; uterque tamen non vehementer id affirmet, sed ille, fortasse ita rem se habere dicat; iste Vincentii dictum præstare noluerit, de Dionysio contentus scribere in hæc verba: *Ab eodem auctore ex Græco reddita dicitur oratio Procli de laudibus Virginis.* Facit deinde, quod Richardi ratio ex stylo petita, illud ipsum evertat, propter quod stabilendum affertur: neque enim idem est, quod aiebat, veteris interpretis, ac Dionysii stylus, licet utriusque dictio sive humilis, sive neglecta sit; potest enim videri id affectasse interpretes, ut tanto sincerius auctoris sensum exprimeret, quanto minus a phrasi Græca recederet, quod Mercator in re simili de se profitetur. Facit denique, quod cum in antiquis codicibus manuscriptis, & in Vaticano maxime, vnde exscriptit Richardus, ignotus dicatur, relinquatur locus conjecturæ. Quoniam igitur isthæc versio non abhorret a ratione interpretandi, quam Mercator secutus est in vertendis de verbo, ut ait, ad verbum Nestorii & Cyrilli scriptis Græcis, non improbabilius credi potest hujus versionis auctor. Fides augeri potest, vel ex eo, quod sin minus Mercator Procli orationem Latinitate donasset, peccasset procul dubio in consilium, quo voluit blasphemiam Nestorii a fidelibus lingua sua fratribus cognosci & vitari. Intelligi enim vix ac ne vix quidem potuerint, quæ quarto quintove sermone continentur, imo & sequentibus; quæque in ipsis Cyrilli epistolis, & aliis in libris, nisi perspecta Procli, in quem vnum maxime Nestorius spectabat, oratione: his enim omnibus vel vna, vel maxime, argumentum præbuit.

In lib. de scriptis
tutis, verba
Dionysii.

In præf. ad
varias Nestor.
serm.

Vatic. cod.
manuscripto
2836.

part 5

Argo
Nestor
Dion
est p

Nest
tunc
cleri
ria
Cal
cul
6 d
Ve
or
110

SERMO QUARTUS NESTORII DE INCARNATIONE,

qui primus atque extemporalis adversus Procli orationem panegyricam in virginem Θεοτόκον.

I. Exordium a pietate populorum erga beatam Virginem.

MATORES Christi populos plausus his conferre, qui pro beata Maria impendunt sermonis officium, non est mirandum: hoc ipsum enim quod templum facta est dominicæ carnis, excedit omne quod est laude dignissimum. Sed in illud vestra amabilitas debet intendere, ne cum plusquam oportet aut decet, circa illius beatæ honorem, laudemque versamur, dignitatem Dei Verbi confundere videamur, bis eum faciendo generatum. Et ut rem intelligatis, simpliciore sermone fungamur, utamurque eloquio omnibus ad capiendum facillimo, ne auditorum quod dicitur excedat auditum.

Compendiosum totius sermonis argumentum contra duas natiuitates Christi, quarum in altera sine matre est, ut plasmator; in altera sine patre, ut plasmatus. Orat paneg. num. 4.

II. Arguit illud Procli: Natus

gentibus prostituit dogmatis, atque exponens in medium, vituperandum id ridendumque proponit; statim enim paganus cum reprehensione accipiens, quia de Maria Deus est natus, inferet adversus christianum: necessario enim qui dicit simpliciter de Maria natum Deum, & non illum, qui natus est, conjunctione duarum naturarum, divinæ scilicet & humanæ, Deum esse reputaverit, audiet: Ego natum & mortuum Deum & sepultum adorare non queo. Liquida autem divisio dogmatis ista est: Qui natus est, & per partes incrementorum temporibus eguit, & mensibus legitimis portatus in ventre est, hic humanam habet naturam, sed Deo sane conjunctam.

est ex muliere
Deus.
Num. 1.
Quasi gentilibus
mystico
Incarnationis
ridendum
prepararet.

Aliud est autem dicere, quia nato de Maria conjunctus erat Deus ille, qui est Verbum Patris, quod est liquidissimum ac firmum atque irreprehensibile gentilibus; &

III.